

Saara Koho

3.12.2019

Loppuraportti World Press Instituten stipendiaattiohjelmasta 2019

Yleiskuva

Vietin elo–lokakuussa yhdeksän viikkoa Helsingin Sanomain Säätiön stipendiaattina Yhdysvalloissa World Press Instituten (WPI) toimittajaohjelmassa. WPI on perustettu vuonna 1961, ja ohjelman tarkoitus on, että ulkomaiset toimittajat saavat oppia amerikkalaisen journalismin parhaita käytäntöjä ja tavata alan parhaita ajattelijoita. Ohjelma haluaa parantaa journalismin läpinäkyvyyttä ja vahvistaa sananvapautta maailmalla. Usein osallistujat tulevat maista, joissa sananvapaus on uhattuna. Instituutti sijaitsee Minneapolis-St.Paulin kaksoiskaupungissa, ja sitä johtaa tällä hetkellä David McDonald. Instituutti saa rahoitusta mediataloilta, yrityksiltä, säätiöitä ja yksityishenkilöiltä. Sponsorit on lueteltu instituutin nettisivuilla: <https://worldpressinstitute.org/about-us/sponsors/>

Ohjelmaan valitaan joka vuosi kymmenen toimittajaa eri puolilta maailmaa. Viime vuosina instituutti on saanut säätiörahoitusta Suomesta ja Bulgariasta, ja näillä mailla on ohjelmassa ”kiintiötoimittajat”. Muut osallistujat olivat tänä vuonna Algeriasta, Valko-Venäjältä, Unkarista, Kashmirista, Romaniasta, Etelä-Afrikasta, Ugandasta ja Argentiinasta. Osallistujien ikähaitari oli 30–36 vuotta, ja kaikilla oli jo vähintään viisi vuotta työkokemusta takanaan, monilla enemmän.

Ohjelma

Stipendiaajasta neljä viikkoa kului Minnesotassa, pääosin Minneapolisissa. Asuimme keskustassa Double Tree -hotellissa ja ajoimme aamuisin St. Pauliin University of St. Thomasin kampukselle, jossa meillä oli luentoja. Teimme myös parin yön mittaiset vierailut Elyn ja New Ulmin pikkukaupunkeihin. Viisi viikkoa kiersimme ympäri maata ja vierailimme Washington D.C:ssä, New Yorkissa, Miamissa, Austinissa, Chicagossa, San Franciscossa ja Seattlessa. Liikuimme pääosin lentäen, tosin New Yorkista Washingtoniin menimme junalla. Minneapolisin seudulla ja Minnesotassa meillä oli käytössämme vuokrapakettiauto, jota en onnekseni joutunut ajamaan, koska meillä oli kolme vapaaehtoista kuskia. New Yorkia ja Washingtonia lukuun ottamatta amerikkalaisissa kaupungeissa on melko mahdotonta liikkua julkisilla kulkuvälineillä. Käytimme paljon Uberia ja Lyftiä.

Vierailimme reissun aikana hyvin laajasti Yhdysvaltain johtavissa mediataloissa, muiden muassa New Yorkerissa, New York Timesissa, Washington Postissa, CNN:llä, Fox Newsilla, Atlanticissä, Axiosissa, Politicossa, Recodessa, Star Tribunessa, Minnesota Public Radiossa, MinnPostissa, Miami Heraldissa ja Texas Tribune -festivaalilla. Erityisen mieleenpainuvaa oli New Yorkerin päätoimittajan David Remnickin ja New York Timesin päätoimittajan Dean Baquetin tapaaminen. Molemmat antoivat meille yli tunnin aikaansa. Täytyy vain ihailia WPI:n suhteita: näiden talojen ovet eivät avaudu ihan mille tahansa vierailijaryhmälle.

Vuoden 2019 ohjelmassa oli viisi teemaa: ydinaseturvallisuus, journalismi presidentti Trumpin kaudella, vuoden 2020 presidentinvaalit, maatalous ja sosiaalisen median rooli politiikassa ja journalismissa. Vierailut oli rakennettu pitkälti näiden teemojen ympärille.

Teemoista minulle vieraimpia olivat ydinaseturvallisuus ja maatalous, ja ne osoittautuvat yllättävän kiehtoviksi. Toisaalta juuri nämä teemat alkoivat myös toistaa itseään muutaman vierailun jälkeen. Kun on käynyt tarpeeksi monella maissitilalla, ne alkavat muistuttaa toisiaan.

Tapasimme myös paljon yliopistojen tutkijoita ja politiikan asiantuntijoita. Olin todella yllätynyt siitä, kuinka innoissaan nämä korkean profiilin tutkijat olivat meistä. Sain paljon arvokkaita kontakteja tulevaisuutta varten. Ensi vuoden presidentinvaalien alla tiedän, kenelle soittaa ja pyytää haastattelua. Erityisen mieleenpainuvan fiksu oli Washingtonin yliopiston historian professori Margaret O'Mara, joka on perehtynyt muun muassa politiikkaan ja Piilaakson historiaan.

Ohjelman aikana kirjoitimme viikoittain WPI:n blogiin matkamme teemoista. Blogit ovat luettavissa osoitteessa <https://worldpressinstitute.org/blog-news/>

Reissun aikataulu oli raskas. Tiukimpina päivinä emme ehtineet edes syödä lounasta. Iltaisin oli usein pakollista vapaa-ajan ohjelmaa, ja suurin osa viikonlopuista käytettiin matkustamiseen tai vierailuihin. Minneapolisissa meillä oli paikalliset isäntäperheet, joiden tehtävä oli opastaa paikalliseen elämänmenoon. Kävin Denisen kanssa syömässä ja taidemuseossa, Marcie ja Steve puolestaan järjestivät kunniakseni puutarhajuhat. Se oli todella mukavaa.

Kohokohdat

En ollut aiemmin käynyt USA:ssa muualla kuin New Yorkissa ja Bostonissa, joten tunsin oloni todella etuoikeutetuksi nähdessäni maata näin laajalti: pohjoista ja etelää, itää ja länttä, kaupunkeja ja maaseutua. Tapasimme median huippulahjakkuuksia ja maan kärkiajattelijoin. Se antoi paljon ajateltavaa ja uusia ideoita. Olin myös vaikuttunut kohtaamisista tavallisten amerikkalaisten kanssa. Heidän ystävällisyytensä ja vieraanvaraisuutensa on stereotyyppiä, joka ehdottomasti pitää paikkansa.

Erityisesti pidin ajastamme Miamissa ja Seattlessa. Miamissa saimme majoittua ohjelman johtajan Davidin ystävän hulppeaan kattohuoneistoon, joka sijaitsi meren rannalla Ocean Drivella upeassa art deco -talossa. Miami tuntui ilmaston ja majoituksen ansiosta reissun lomaosuudelta, vaikka sielläkin meillä oli paljon ohjelmaa. Kävimme Miami Heraldissa ja kuulimme lehden tekemästä Jeffrey Epstein -skruppista. Tapasimme toimittaja-kirjailija Andres Oppenheimerin, politiikan tutkija Fernand Amandin, toimittaja Marc Caputon ja vierailimme espanjankielisellä televisioasemalla Univisionilla, jossa tapasimme tähtiankkuri Jorge Ramosin. Seattlessa taas oli mielettömät maisemat, eurooppalainen tunnelma ja mielenkiintoisia vierailuja Bill ja Melinda Gatesin säätöön ja yliopistolle.

Tärkein reissusta käteen jäänyt asia on ystävyys. World Press Instituten ohjelma oli niin intensiivinen puristus, että opin tuntemaan muut stipendiaatit paremmin kuin monet ihmiset, jotka ovat olleet elämässäni vuosia. Kun jatkossa matkustan esimerkiksi Romaniaan tai Etelä-Afrikkaan, minulla on aina sohva, jolla yöpyä, ja ystävä, joka näyttää kaupungin parhaat palat. Olemme jo suunnitelleet tapaavamme porukalla Bukarestissä ensi syksynä.

Ammatillisesti sain paljon tärkeitä kontakteja ja opin paljon uutta paitsi Yhdysvalloista, myös mediasta. Osa signaaleista oli myönteisiä ja osa kielteisiä. USA on rikas maa, jossa filantropia mahdollistaa paljon. Toisaalta oli surkeaa nähdä, miten raju on ollut maan paikallismedian alasajo.

Kipukohdat

Kuten jo aiemmin mainitsin, reissun aikataulu oli todella tiukka. Se ei missään nimessä ollut lomaa. Oman intensiteettinsä matkaan tuo se, että valtaosan ajasta hotellihuone jaetaan jonkun toisen kanssa. On aika rankkaa olla sosiaalinen ja puhelias – vieraalla kielellä – koko valveillaoloajan.

Kulttuurien törmäykseltä ei voinut välttyä. Meillä oli yksi osallistuja, jolla oli järkyttäviä mielipiteitä esimerkiksi naisiin ja seksuaalivähemmistöihin liittyen, joten väittelyt menivät välillä aika kiivaiksikin.

Myös raha voi aiheuttaa juopaa osallistujien välillä: kenellä on varaa syödä minkäkin hintaisessa ravintolassa tai käydä vapaa-ajallaan vaikka musikaalissa. Osa osallistujista tuli todella köyhistä maista. WPI maksoi meille pientä noin 30 dollarin päivärahaa, joka oli ladattu debit-korteille. Sillä pystyi ostamaan aamupalaa ja lounasta, mutta vapaa-ajan menoihin se ei riittänyt. Siksi raha määritteli välillä sitä, ketkä liikkuvat porukassa.

Ohjelman osallistujilta odotetaan osallistumista virallisille vierailuille ja myös moniin ilta-aktiiviteetteihin. Pitää osata edustaa ja kysyä viisaita kysymyksiä. WPI sopii seurallisille ja small talkin hallitseville ihmisille. En usko, että kovin introvertti ihminen nauttisi tästä matkasta.

Yhteenveto

WPI-ohjelmaan osallistuminen oli aivan upea kokemus, elämäni huippukohtia. Sen täysi merkitys aukeaa varmasti vasta pikku hiljaa, kun ehdin sulatella kaikkea oppimaani ja näkemääni. Joku on osuvasti verrannut WPI:tä autokolariin: Et ehdi tajuta, mitä tapahtuu ennen kuin se on jo ohi.

Suosittelen matkaa ehdottomasti kaikille, jotka ovat kiinnostuneita Yhdysvalloista, sen kulttuurista, politiikasta ja mediasta. Yhdeksän viikkoa tuntuu paljon pidemmältä ajalta kuin on, ja sen aikana ehtii saada todellisen syväluotauksen maahan ja sen ihmisiin.